

DANONE

i el català

Document d'anàlisi sobre l'etiquetatge de Danone i altres consideracions.

**P L A T A
F O R M A
P E R L A
L L E N G U A**

Barcelona
abril 2006

ÍNDEX

1.	DADES SOBRE EL CATALÀ I LES OPINIONS DELS CONSUMIDORS	3
1.1-	SITUACIÓ DEL CATALÀ A L'ESTAT, EUROPA I AL MÓN	3
1.2-	PREFERÈNCIES DELS CONSUMIDORS CATALANS.....	6
1.2-	LES PREFERÈNCIES DELS CONSUMIDORS ESPANYOLS	7
2.	DANONE I L'ETIQUETATGE EN CATALÀ	8
2.1	EVOLUCIÓ DE L'ETIQUETATGE EN CATALÀ. L'EXEMPLE DELS LÀCTICS, IOGURTS I BEGUDES.....	8
2.2	USOS LINGÜÍSTICS EN L'ETIQUETATGE DE DANONE AL MÓN I A CATALUNYA	13
5.	DANONE A INTERNET	17
6.	L'INCOMPLIMENT DELS VALORS FONAMENTALS DE DANONE	18
7.	CONCLUSIONS	19

1. DADES SOBRE EL CATALÀ I LES OPINIONS DELS CONSUMIDORS

1.1- SITUACIÓ DEL CATALÀ A L'ESTAT, EUROPA I AL MÓN

- Taula 1. Territoris on el català és llengua pròpia i oficialitat (1996) (més grans de 2, 3 o 5 anys segons els territoris)

Territori	Oficial	població
Andorra	Sí	64.311
Catalunya	Sí	6.090.040
Illes Balears	Si	760.379
País Valencià	Sí	4.009.329
Totals oficials		10.924.059
Franja de Ponent (Aragó)	En procés d'oficialització	50.000
Catalunya Nord	Reivindicat	369.476
L'Alguer (Sardenya)	Sí (com a llengua regional)	38.316
Total		11.381.851

Font: Generalitat de Catalunya- Govern de les Illes Balears

El català és una llengua parlada en quatre estats en uns territoris la població total dels quals és de més d'onze milions (dotze milions actualment).

- Taula 2. Nombre de parlants (1996) (més grans de 2, 3 o 5 anys segons els territoris):

	El parlen	L'entenen
Territoris on és llengua pròpia	7.187.303	9.844.805
Arreu del món com a llengua familiar	200.000	200.000
Total (aprox)	7.400.000	10.050.000

Font: Generalitat de Catalunya- Govern de les Illes Balears

- Taula 3. Percentatge de coneixements de català a tots els territoris de parla catalana¹

	L'entén	El sap parlar	El sap llegir	El sap escriure
Catalunya (1)	97,4%	84,7%	90,5%	62,3%
Illes Balears (2)	93,1%	74,6%	79,6%	46,9%
Catalunya Nord (3)	68,9%	37,1%	31,4%	10,6%
Andorra (4)	96,0%	78,9%	89,7%	61,1%
L'Alguer (5)	90,1%	61,3%	46,5%	13,6%
Comunitat Valenciana *(6)	75,9%	53,0%	47,3%	25,2%
La Franja d'Aragó (7)	98,5%	88,8%	72,9%	30,3%

(1) Font: Enquesta d'usos lingüístics a Catalunya 2003.

(2) Font: Enquesta d'usos lingüístics a les Illes Balears 2004.

(3) Font: Enquesta d'usos lingüístics a la Catalunya Nord 2004.

(4) Font: Enquesta d'usos lingüístics a Andorra 2004.

(5) Font: Enquesta d'usos lingüístics a l'Alguer 2004.

(6) Font: Enquesta sobre la situació social del valencià 2004.

* S'han sumat el percentatges de les variables *Bastant bé* i *Perfectament*.

(7) Font: Estadística d'usos lingüístics a la Franja d'Aragó 2004.

- Taula 4. Comparació de la població de l'Estat espanyol en les diverses àrees lingüístiques.

Àrea lingüística	Població en milions d'habitans	Percentatge
Àrea lingüística del castellà	23'5	59 %
Àrea lingüística del català	10'8	27'5%
Àrea lingüística del gallec	2'7	6'8%
Àrea lingüística del basc	2'6	6'6%

Font : *Lingcat*

La comparació entre les diferents àrees lingüístiques ens dona que més del 40% dels ciutadans de l'Estat espanyol resideixen en àrees lingüístiques pròpies d'altres llengües diferents del castellà. En el cas del català el percentatge sobre el total de la població espanyola és del 27'5%.

¹ <http://www6.gencat.net/llengcat/socio/mapa.htm>

- Taula 5. El català i les vint llengües oficials de la Unió Europea, 2005:

Llengua	Població
Alemanys	90,2 M
Francès	62,7 M
Anglès	62,2 M
Italià	57,4 M
Espanyol	39,8 M
Polonès	38,7 M
Neerlandès	21,2 M
Català	10,8 M
Grec	10,6 M
Hongarès	10,5 M
Txec	10,3 M
Portuguès	9,8 M
Suec	9,3 M
Eslovac	5,4 M
Danès	5,2 M
Finès	5,1 M
Lituà	3,7 M
Letó	2,4 M
Eslovè	2,0 M
Estonià	1,4 M
Maltès	0,4 M

Font: Dades del nombre de parlants de l'IDESCAT. INE.2000. Darrera actualització: gener 2005

Com es pot veure en aquesta taula, el català és la 8a. llengua de la Unió Europea en quant el territori on és oficial.

- El **català** és també la **desena llengua** del món més traduïda en el sector editorial.

1.2 - LES PREFERÈNCIES DELS CONSUMIDORS CATALANS

- Taula 6.

Incidència del català en el consum	Distribució de la població (en %)
Incidència molt afavoridora del consum	14%
Incidència afavoridora del consum	35%
Incidència neutra	32%
Incidència desafavoridora del consum	14%
Incidència molt desafavoridora del consum	5%

LINE STAFF. *Estudi sobre la llengua catalana en el comportament dels consumidors 1992*. Line Staff Consulting. Per encàrrecs de la Direcció General de Política Lingüística.

La situació era clarament favorable a l'ús comercial del català si tenim en compte que els grups on la incidència era positiva eren majoritaris (representaven el 49%), i això permetia dir que des del punt de vista comercial i de mercat l'ús del català és un clar factor de rendibilitat comercial en el context de Catalunya.

Cal dir que aquestes dades són del 1992: si l'estudi estigués actualitzat, de ben segur que els resultats serien molt més positius vers el català, ja que la consciència pel consum responsable en matèria de llengua ha crescut força, com també el número d'organismes públics i privats que es dediquen al Consum Responsable.

Les **conclusions finals** de l' ***Estudi sobre la llengua catalana en el comportament dels consumidors. 1992***, són les següents:

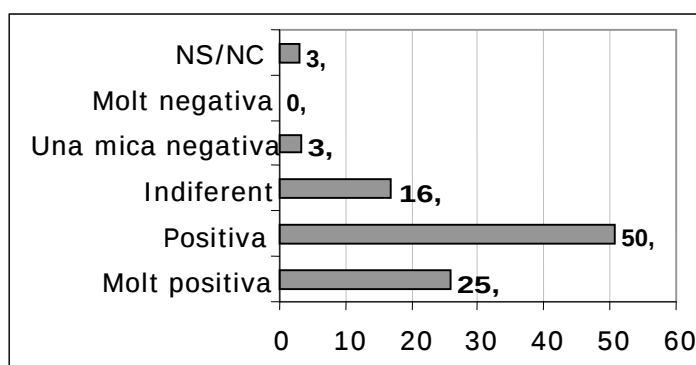
- *La conclusió més rellevant que es desprèn de les actituds cap a l'ús comercial del català, manifestades en base a les diferents qüestions plantejades, és que malgrat que hi ha una alta proporció de la població sobre el qual no s'exerceix influència, **el català actua sempre molt més com a afavoridor del consum que no pas com a desfavoridor**, en qualsevol dels nivells d'utilització, ja sigui oral, en l'etiquetatge, en les comunicacions escrites, en la publicitat o en les retolacions exteriors.*
- *El mapa actual és clarament favorable a la utilització comercial de la llengua catalana, atès que els grups on la incidència és positiva són quantitativament molt*

importants, i fa que des d'una òptica de mercat l'ús del català és un factor d'indiscutible rendibilitat comercial en el context de Catalunya.

La demanda per part del consumidor de productes etiquetats en català ha anat en augment. En la mateixa direcció, grans consumidors com ajuntaments i institucions civils i socials de Catalunya han pres el compromís de consumir producte etiquetats en català, començant per les begudes, tant en el seu consum intern com en els seus actes culturals i institucionals. Aquest acord, vehiculat a través de la campanya “A Taula en català”², compta ja amb l’adhesió de 197 ajuntaments (com els de Tarragona, Vic, Cornellà de Llobregat, Lleida, etc.), Universitats, Departaments de la Generalitat, partits polítics i entitats com el FC Barcelona, etc.

1.3 - LES PREFERÈNCIES DELS CONSUMIDORS ESPANYOLS

- Taula 8. “Quan vostè observa en un supermercat que un producte dels que consumeix està etiquetat no solament en castellà, sinó també en gallec, català i basc, quina és la seva valoració?”

Font: Enquesta d'etiquetatge plurilingüe, realitzat per l'Agència DYM (1990)

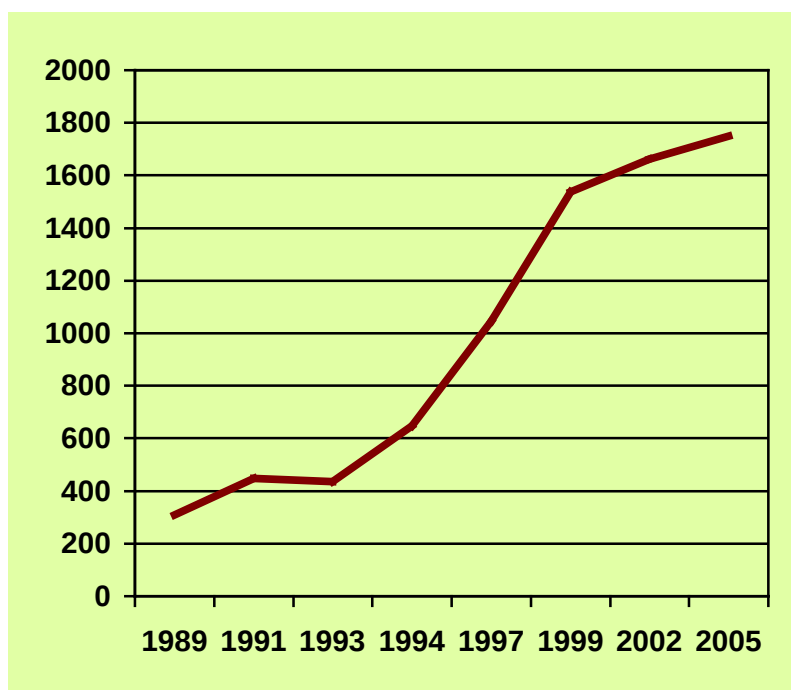
Així doncs, un 86,7% dels ciutadans espanyols considerava que l'etiqueta amb les quatre llengües oficials a l'Estat espanyol no era negativa. Per un 38% era positiva, davant un 13,3% que la consideraven negativa.

² <http://www.plataforma-llengua.org/pagina.php?id=5>

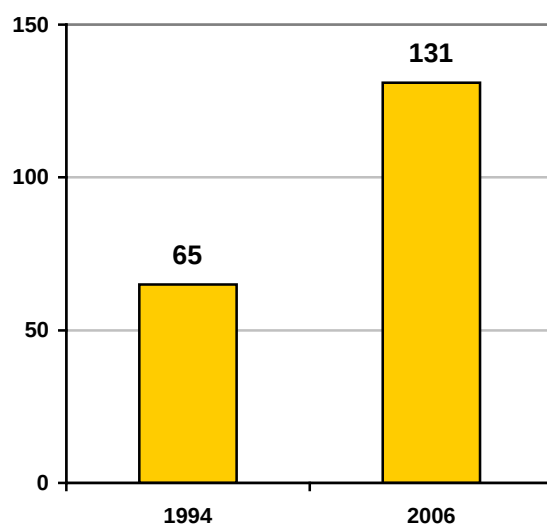
2. DANONE I L'ETIQUETATGE EN CATALÀ

2.1 EVOLUCIÓ DE L'ETIQUETATGE EN CATALÀ. L'EXEMPLE DELS LÀCTICS, IOGURTS I BEGUDES.

- Taula 9. Evolució del nombre global d'empreses que etiqueten en català, segons el catàleg de l'ADEC³ (Associació en Defensa de l'Etiquetatge en català)

- Taula 10. Evolució del nombre d'empreses productores de làctics, registrades en el catàleg de l'ADEC, que etiqueten en català.

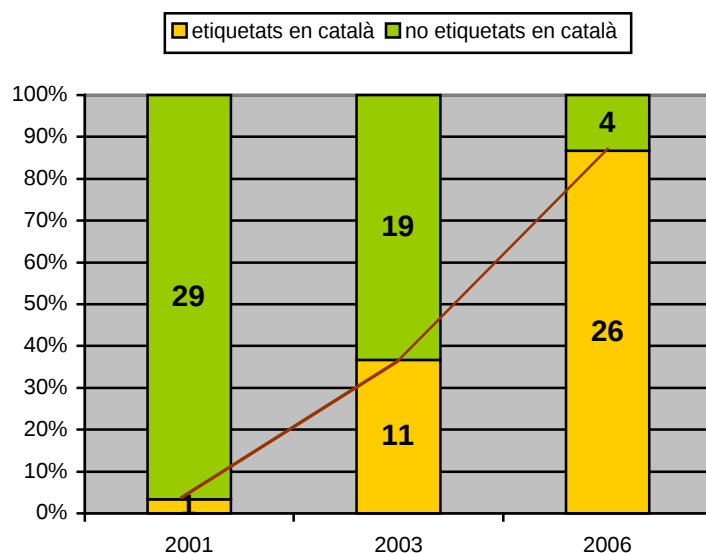
³ <http://www.adec-cat.org/>

Moltes d'aquestes empreses són productores de iogurts i postres. Si bé en general es tracta d'empreses relacionades amb la producció artesana i la distribució comarcal, cal fer esment a l'aparició d'aquestes marques en les grans cadenes de distribució com càterings i superfícies comercials:

L'evolució més clara de la tendència cap a l'etiquetatge en català, potser és en sectors com el dels vins, les aigües envasades o les cerveses:

- Taula 11. Evolució de l'etiquetatge en català en els 30 vins de DO catalanes més venuts⁴.

Aquest canvi ha estat liderat per les dues grans empreses del sector, Freixenet i Codorníu, amb un 100% dels seus vins etiquetats en català.

El sector de les aigües envasades també ha tingut un important increment global de productes etiquetats en català, que ha passat del 25% el 2001 al 45% el 2005⁵.

⁴ Actualització del maig 2006 de l'Estudi: L'acompliment de l'article 34.2 de la Llei 1/1998 de política lingüística en vins i caves (1998-2005). Plataforma per la Llengua.

⁵ Anàlisi dels usos lingüístics en l'etiquetatge de les aigües envasades presents a les grans superfícies de venda de Catalunya. 2005. Plataforma per la Llengua.

- Taula 12. Llengües en l'etiquetatge de les principals empreses d'aigües envasades captades a de Catalunya⁶.

EMPRESSES	PRODUCTES (52 EN TOTAL)	CAT	ESP	ANG	PORT
Agua del Montseny	3	100	1	0	0
Aigües de Sant Aniol	2	100	50	0	0
Danone	15	0	1	0	70
Grup Ribes	8	50	50	0	0
Grup Vichy Catalan	10	80	100	80	0
Nestlé	14	0	1	0	57
Mitjana entre empreses		55%	83%	13%	21%

- Taula 10. Evolució de l'etiquetatge en català en les quatre primeres empreses elaboradores d'aigües envasades a Catalunya⁷.

Empreses	Nombre de productes (2001)	Any 2001	Nombre de productes (2005)	Any 2005
Font Vella, SA (Danone)	2	0,0%	11	0,0%
Grup Vichy Catalan	7	0,0%	10	80,0 %
Nestlé Waters	9	0,0%	14	0,0%
Fontaga (Grup Ribes)	4	100,0 %	4	100,0 %

L'estudi de la Plataforma per la Llengua mostra com les dues úniques grans empreses que no etiqueten en català i que ni tan sols hagin iniciat el procés, són Danone i Nestlé Waters. Pel que fa la resta, o ja partien d'una situació lingüísticament normalitzada o bé han iniciat el procés, introduint el català en cada cop més productes.

⁶ De les deu primeres empreses de distribució amb més quota de venda de mercat (Alimarket 2005) s'han seleccionat totes les empreses d'aigües envasades presents en més de 2 grups distribuïdors i amb aigües captades al Principat de Catalunya.

⁷ A partir de les dades de l'estudi Els usos lingüístics en les indústries elaboradores o distribuïdores d'aigua envasada, encarregat per la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya (novembre 2001). Les dades del 2005 són extretes de l'estudi de la Plataforma per la Llengua.

De les 5 principals empreses Catalanes productores de begudes⁸, 4 etiqueten en català els seus productes: Damm, Freixenet, Codorniu, Torres.

En el sub-sector de les cerveses, el canvi ha estat molt important:

s'ha passat d'una única empresa elaboradora de cervesa (cerveseria) que etiquetava en català el 2000, a 7 el 2005. A partir del 2004, aquest canvi ha estat també qualitatiu, per l'aparició de la cerqueseria Mòritz, que etiqueta tots els seus productes en català, i l'acceleració de l'etiquetatge en català en els productes Damm, amb la majoria de productes o els més importants etiquetats en català (com l'Estrella Damm).

S'ha progressat també amb el número d'empreses de refrescos que etiqueten en català, de 0 el 2000 a 5 el 2006, darrerament amb l'aparició de productes dirigits al gran consum (Som Cola 25cl., marques blanques, Alter Cola a partir de la futura nova fàbrica a Catalunya).

⁸ les empreses catalanes productores de begudes que se situen entre les 20 empreses del sector de l'alimentació, begudes i tabac, segons l'informe de la conselleria d'Economia de la Generalitat de Catalunya per a l'exercici del 2003. http://www.gencat.net/economia/doc/doc_13202726_1.pdf

2.2 USOS LINGÜÍSTICS EN L'ETIQUETATGE DE DANONE AL MÓN I A CATALUNYA

- Taula 14. Gràfic comparatiu dels usos de llengües d'arreu del món i l'ús del català en les etiquetes dels iogurts Danone

Nombre de parlants	Etiquetatge
Català (7.500.000) 	
Suec a Finlàndia (293.000) 	
Estonià (984.000) 	
Francès a Suïssa (1.630.283) 	
Eslovè (2.000.000) 	
Francès a Bèlgica (4.000.000) 	
Alemanys a Suïssa (4.250.000) 	
Hebreu a Israel (4.320.000) 	
Serbocroat a Croàcia (4.500.000) 	
Noruec (4.500.000) 	
Eslovac (4.600.000) 	
Finès (4.800.000) 	
Danès (5.200.000) 	
Francès al Canadà (5.700.000) 	
Neerlandès a Bèlgica (6.035.000) 	

Aquest gràfic ens mostra com els productes de Danone es troben actualment etiquetat en moltes llengües d'Europa i el Quebec que tenen un nombre de parlants inferior als del català (el català en té 7.600.000⁹). Així doncs, l'ús de llengües oficials

⁹ Dada extreta de l'informe *El català llengua d'Europa*, Generalitat de Catalunya i Govern de les Illes Balears, 2001.

amb menys parlants que el català és normal en l'etiquetatge de Danone. De fet Danone respecta totes les diferents llengües oficials dels països democràtics comparables en parlants i oficialitat amb el català. **No hi ha cap llengua en un país democràtic amb tants parlants com el català en que l'empresa Danone no la respecti en l'etiquetatge, fins i tot en països amb més d'una llengua oficial. El consumidor català és la única excepció a nivell mundial**, ja que Catalunya és l'únic lloc on l'empresa obvia la llengua oficial i pròpia dels consumidors als quals es dirigeix.

Aquesta situació es produeix en tots els productes de Danone, ja que en tots ells la llengua de l'etiquetatge és únicament i exclusiva el castellà: *Danet, Flam, Cuajada, La Copa, Actimel, Bio Activa, Arroz con leche, Danacol, Vitalinea, Savia, Dan'up, Yoghourt Griego, Mousse, Original, Danonino, Mi primer yoghurt*, etc.

En algun producte de la marca *Daníssimo* es dona el cas d'etiquetatge bilingüe castellà i anglès, però no en català.

Però no només en els làctics, ja que en l'etiquetatge de les aigües Font Vella, Lanjarón i els productes LU es dona la mateixa situació de discriminació del consumidor català i d' excepcionalitat a nivell internacional.

Els següents gràfics i il·lustracions són un exemple d'aquesta clara discriminació internacional de la llengua catalana i demostren que l'etiquetatge en català o el multilingüisme en l'etiquetatge no representa cap problema, doncs és la fórmula utilitzada per Danone en molts dels mercats en els que opera.

Els següents exemples¹⁰ d'etiquetatge de Danone i LU il·lustren els casos de:

- 1) etiquetatge per a minories lingüístiques més petites que el català (Suïssa, Quebec, Dinamarca, Eslovènia, Estònia, Croàcia, Finlàndia, Bèlgica).
- 2) etiquetatge multilingüe per les diferents llengües oficials d'un mateix Estat (Bèlgica, Finlàndia, Suïssa, Canadà)
- 3) etiquetatge multilingüe per a zones geogràfiques àmplies o per motius de distribució (Dinamarca, Finlàndia, Canadà, Croàcia, Eslovènia, Estònia)

¹⁰ Extrets de l'exposició "*La llengua en l'etiquetatge de les grans marques*", de la Plataforma per la Llengua.
<http://www.plataforma-llengua.org/exposicio/>

Els casos més il·lustratius de respecte al consumidor de Danone són els de l'etiquetatge per a les minories sueca de Finlàndia (293.000 parlants) i alemanya a Bèlgica (100.000), aquest últim, idioma que tot i no tenir el mateix grau d'oficialitat que el Neerlandès o Francès, Danone creu convenient etiquetar les galetes LU per aquesta petitíssima minoria lingüística:

Els exemples ens demostren també que un mateix producte pot ser distribuït per diferents estats alhora, respectant les llengües pròpies de cadascun d'ells, amb casos d'etiquetatge multilingüe de fins a 10 llengües en la mateixa etiqueta:

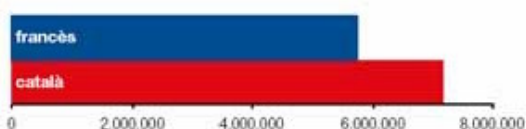
Eslovènia

Idiomes oficials: eslovè
Llengües de l'etiqueta: eslovè, anglès, romanès, serbocroat, grec, lituà, letó, rus, romanès, ucraïnès

Quebec

Idiomes oficials: francès
Llengües de l'etiqueta: anglès, francès, serbocroat, eslovè, espanyol, polonès, grec, àrab

3. DANONE A INTERNET

El català ocupa el 19 lloc mundial d'idiomes amb número de pàgines web per parlant, per sobre del castellà, rus, xinès, grec, portuguès, àrab, etc. En números absoluts, el català és la 26a. llengua amb número de pàgines web a internet.¹¹ És a dir, que la societat catalana utilitza molt per sobre de la mitjana mundial aquest mitjà d'informació.

Aquesta realitat es reflexa cada cop més en les web d'empreses multinacionals a Catalunya, tal i com indiquen les actualitzacions del *Baròmetre de l'ús del català a Internet*¹² de WICCAC: la situació del català en les pàgines web de les empreses del sector de l'alimentació i begudes (sumant el sector dels vins i caves) és del 64'8% amb versió catalana. Pel que fa a pàgines web de multinacionals, destaquen les de Nestlé, amb versió catalana a partir del setembre del 2005.

Tot i la tendència progressiva d'inclusió del català en les web de grans empreses, Danone encara no ha introduït el català en cap de les seves pàgines web que donen serveis i informació als consumidors catalanoparlants.

Aquest fet contrasta fortament amb la situació de les pàgines web de Danone a la resta d'Europa, on els consumidors de comunitats lingüístiques similars o inferiors a la catalana i els diversos grups lingüístics d'Estats amb diverses llengües oficials, sí que disposen de les web de Danone amb els seus idiomes, com per exemple:

- Taula 14. Usos lingüístics en pàgines web de Danone al món.

PAÍS	Parlants de les LLENGÜES OFICIALS	LLENGÜES de webs estatals de DANONE
Bèlgica	Francès (4.000.000), Neerlandès (6.000.000)	Francès, Neerlandès
Canadà	Anglès, francès (5.850.000)	Anglès, francès
Finlàndia	Finès (5.100.000)	Finès
Eslovàquia	Eslovac (4.600.000)	Eslovac
Dinamarca	Danès (5.200.000)	Danès
República Txeca	Txec (9.800.000)	Txec

¹¹ Estudi sobre el català a Internet: **La presència de la llengua catalana Internet** (2005). *Softcatalà*: <http://www.softcatala.org/articles/article60.htm>

¹² Webmàsters Independents en Català de Cultura i d'Àmbits Cívics: <http://wiccac.cat>

Països Baixos	Neerlandès, francès	Neerlandès, francès
Suïssa	Francès (1.250.000), alemany (4.250.00)	Francès, alemany
Espanya	Castellà, <u>castellà (7.600.000)</u> , basc, gallec	castellà

5. L'INCOMPLIMENT DELS VALORS FONAMENTALS DE DANONE

La no utilització del català en l'etiquetatge dels productes de Danone va en contra dels propis codis ètics:

OBERTURA. Perquè creiem en la diversitat com a font de riquesa. Per això busquem les oportunitats que ens ofereixen afrontar els canvis amb agilitat, pragmatisme i flexibilitat.

HUMANISME. Perquè l'atenció a les persones és l'eix de les nostres decisions. Per això actuem amb respecte, responsabilitat cap a l'entorn i una gran sensibilitat medioambiental.

ENTUSIASME. Perquè no existeixen límits sinó obstacles que hem de superar amb la nostra audàcia, passió i un gran afany de superació.

PROXIMITAT. Perquè per nosaltres es imprescindible estar cada cop més a prop de les persones que ens ofereixen la seva confiança cada dia.

Com és clar, l'incompliment dels preceptes i motivacions que l'empresa assegura seguir en la seva activitat, pot crear una imatge deslegitimada i de desconfiança cap al consumidor. Si bé aquesta imatge es donaria en el cas de confrontar aquests codis ètics amb la realitat, cal dir que la proximitat i respecte cap al client és una característica que el consumidor va adoptant en els seus criteris de consum.

4. CONCLUSIONS

- 1) DANONE va en contra de l'actual tendència comercial i de marketing cada cop més estesa que relaciona l'ús del català amb la qualitat del producte, el consum responsable i la modernitat empresarial;
- 2) DANONE discrimina la comunitat lingüística catalana no reconeixent els seus drets lingüístics, ja que en canvi sí que reconeix els drets lingüístics de comunitats lingüístiques més petites que la catalana, a Europa i en països democràtics;
- 3) DANONE no aplica a Catalunya i a l'Estat espanyol les mesures de respecte a les diferents comunitats lingüístiques que sí que utilitza en altres estats multilingües com Bèlgica, Holanda, Canadà o Suïssa, amb l'etiquetatge multilingüe dels productes;
- 4) DANONE incompleix, a Catalunya, els propis codis ètics, demostrant així una gran manca de respecte cap a aquest mercat i evidenciant una pèrdua de credibilitat cap al consumidor.